

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.277/2015/6. szám

A Szegedi Ítéltábla dr. Török Béla ügyvéd által képviselt felperesnek - a dr. Gárdián Attila ügyvéd által képviselt alperes ellen szerzői jogi igény érvényesítése iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2015. február 4. napján kelt 23.P.21.784/2014/16. számú ítélete ellen a felperes 17. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 55 000 (ötvenötezer) Ft másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 176 000 (egyszázhetvenhatezer) Ft fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

Az alperes által működtetett (E.) Kollégium ún. szakkollégiumként 1931-ben alakult. A felperes a kollégium lakójaként aktívan közreműködött az intézmény életében. A kollégium által megjelentetett (E.) című lap több 2008. évi számában jelent meg volt kollégistákkal készült interjú, amelyek közül a 2008. decemberi számban megjelentet a felperes készítette.

A peres felek között 2009. szeptember 1. napján közalkalmazotti jogviszony jött létre. Az erről készült kinevezési okmány szerint a felperes munkaköre ügyvivő-szakértő, kinevezése határozott idejű, „A kollégium történetének feldolgozása, megírása idejére” illetve 2010. 08. 31-ig szól, alapilletmény havi 129 500 Ft. Az alperes a felperes által elvégzendő feladatról munkaköri leírást nem készített, írásbeli utasítást nem adott.

A felperes a feladat elvégzése keretében beszélgetéseket folytatott korábbi kollégistákkal, amelyek rögzítéséhez a kollégium diktafont vásárolt a számára, emellett munkájához számítógépet bocsátott a rendelkezésére és kötetlen munkaidőt biztosított. A felperes a diktafonra vett beszélgetéseket interjúk formájában írásba foglalta, majd az 55 önállóan, és további kettő, más személyekkel közösen készített interjút az alperes rendszergazda alkalmazottjának segítségével egyesével, egymást követően feltöltötte a kollégium honlapjára.

A fenti kinevezés időtartamának lejártát követően a felek között a 2010. szeptember 9-én kelt

kinevezési okirattal újabb közalkalmazotti jogviszony jött létre 2011. 02. 28-ig a kollégium új honlapjának elkészítésére.

A felperes által készített interjúk számítógépen rendelkezésre álló szövegét (**szerkesztők neve**) szerkesztették, majd azokat az alperes CD lemezre íratta. A lemezeken feltüntetésre került: „Készítette: felperes neve, szerkesztette: (**egyik szerkesztő neve**)”. A kollégium alapításának 80. évfordulójára szervezett, 2011. augusztusában tartott találkozón részt vett vendégek az interjúkat tartalmazó CD lemezeket ajándékba kapták.

A felperes 2004-ben orvos doktori, 2014. évben jogi doktori cím viselésére vált jogosulttá.

A felperes módosított keresetében előadta, hogy a 2011. évi kollégiumi találkozón megjelent vendégeknek átadott CD lemezeken lévő interjúkat az alperessel fennállt közalkalmazotti jogviszonyának időtartama alatt, de e jogviszonytól függetlenül készítette, az nem tartozott a kinevezésben meghatározott feladatkörébe, az ugyanis kizárólag a kollégium történetének feldolgozására, megírására terjedt ki. Álláspontja szerint az interjúk önálló szerzői műnek minősülnek, az azokhoz kapcsolódó személyi és vagyoni jogok őt illetik. Kiemelte, az alperes az interjúkat tudta és hozzájárulása nélkül dolgozta át, sokszorosította és adta át a találkozó résztvevőinek. Ezzel, valamint a CD lemezen nevének doktori cím nélküli feltüntetésével megsértette személyi és vagyoni szerzői jogait. Erre tekintettel kérte, kötelezze a bíróság az alperest a jogsértés elismerésére, továbbá elégtételadásra, valamint arra, hogy a jövőben tartózkodjon a kereset tárgyát képező jogsértésektől. Ezt meghaladóan 200 000 Ft nem vagyoni és 2 000 000 Ft vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Elsődleges védekezése szerint a felperes által készített interjúk nem minősülnek szerzői jogi értelemben vett műnek, másodlagosan pedig arra hivatkozott, hogy a felperes az interjúkat a közalkalmazotti jogviszonya keretében munkaköri köteletségének teljesítése körében készítette. Előadta, azzal, hogy a felperes a kollégium honlapján az interjúkat közzétette, a mű átadása megtörtént, ezzel pedig a vagyoni szerzői jogokat mint munkáltató megszerezte. Utalt arra, hogy a alperes neve Szellemi Tulajdonkezelési Szabályzata II. fejezet 1. § a) és 2. § a) pontja, valamint III. fejezet 3. §-a értelmében valamennyi - az egyetemmel közalkalmazotti jogviszonyban álló személy által folytatott tevékenység során létrehozott szerzői mű, amely a törvény erejénél fogva szerzői jogi védelem alatt áll, és amely az egyetemi kutatómunka eredménye - az egyetemet illeti. Erre figyelemmel érvelése szerint jogsértést nem követett el, egyebekben vitatta a felperes által kért jogkövetkezmények alkalmazhatóságát.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 110 000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a kereseti eljárási illetéket az állam viseli. Részletesen kifejtett indokai szerint akként foglalt állást, hogy a per tárgyát képező interjúk szerzői jogi védelem alá tartozó alkotásnak minősülnek.

A lefolytatott bizonyítás eredményeként arra az álláspontra helyezkedett, hogy a perbeli interjúk készítése a felperes közalkalmazotti jogviszonyából fakadó feladatkörébe tartozott. Rámutatott, a kinevezési okiraton kívül egyéb írásbeli dokumentum, a munkavégzésre vonatkozó utasítás nem áll rendelkezésre. Megállapította, ha kétség merül fel a tekintetben, hogy a mű megalkotása a szerző munkaköri köteleossége volt-e, ezt a munkáltató terhére kell értékelni. Az alperes azonban a Pp. szabályai szerint nem volt elzárva attól, hogy e kétséget eloszlassa és álláspontját bizonyítsa. Utalt arra, a felek jogviszonyára irányadónak kell tekinteni a Kjt. utaló szabálya alapján a perbeli jogviszony időpontjában hatályos Mt. rendelkezéseit, azok alapján a munkáltatót megilleti az

utasítás joga, amely akár szóban is történhet. Kifejtette, jelen esetben a munkáltatói jogkör gyakorlója, a kollégium igazgatója feladatokat határozhatott meg a közalkalmazott felperes részére munkaköri kötelezettségeinek ellátásához, ez pedig megtörtént, **(személy neve)** ugyanis vallomása szerint több alkalommal felhívta a felperest az interjúk elkészítésére és átadására, ami azt igazolja, hogy az interjúk elkészítése a felperes feladatkörébe tartozott. Ezt alátámasztó bizonyítékként értékelte a tanúnak azt a nyilatkozatát is, miszerint az interjúk elkészítése a közalkalmazotti jogviszony létesítését megelőzően elkezdődött, már a 2007. évi találkozót követően kialakult az az elképzelés, hogy a volt kollégiumi tagokkal kapcsolatot kell kiépíteni a kollégium történetének 2011. évre történő elkészítése érdekében. Ezt meghaladóan **(egyik szerkesztő neve)** tanúvallomását is az alperesi álláspontot alátámasztó bizonyítékként értékelte. Rámutatott, az alperes tagadásával szemben a felperes nem bizonyította, hogy az interjúkon kívül ettől elkülönült, a kollégium történetére vonatkozó mű átadása megtörtént volna. Kiemelte, az Szjt. 30. § (6) bekezdésének helyes értelmezése szerint az általános szabálytól eltérő megállapodást kell írásba foglalni, ilyen eltérő megállapodás azonban a felek között nem jött létre. Minderre figyelemmel arra a következtetésre jutott, hogy a kollégium honlapján közzétett és nyilvánosságra hozott interjúkkal kapcsolatos vagyoni szerzői jogok az alperest illetik meg, így jogsértést nem követett el. Nem találta megállapíthatónak azt sem, hogy a doktori cím feltüntetésének elhagyása miatt sérült a felperes névviseléshez fűződő joga.

A felperes kiegészített fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a meghallgatott tanúk vallomására nem alapíthatott volna tényállást, ugyanis a tanúk egyike sem tekinthető elfogulatlannak, egyrészt mivel mindegyikük az alperes alkalmazásában áll, másrészt **(személy neve)** írta alá a foglalkoztatására irányuló szerződést, így annak pontatlansága, valamint az írásbeli munkaköri leírás és az írásbeli munkáltatói utasítások hiánya neki felróható, a további tanúk pedig legfeljebb közvetett tudomással bírnak a munkaköri kötelezettség tartalmáról. Hangsúlyozta, a kinevezési okiratból kitűnően feladatköre a kollégium történetének megírására terjedt ki, a történetírás és az interjúkészítés pedig tartalmában és műfajában is elkülönül. Utalt arra, az elkészített interjúk is csak részben érintik a kollégium történetét, más részük a volt tagok kollégium előtti és utáni egyéni élettörténetével foglalkozik.

Érvelése szerint téves az elsőfokú ítélet azon megállapítása, miszerint a kollégium történetének megírása szükségszerűen a volt tagokkal készített interjúkat kellett, hogy jelentse, a történet feldolgozásának más módszere nem lehetséges. Ezzel szemben a történet feldolgozásának több forrása volt, így a kollégium 80 évnyi iratanyaga, fotók, tárgyi emlékek, újságcikkek, szóbeli beszélgetések az egyetem történetét kutató személyekkel, stb. Hangsúlyozta, a kollégium történetét úgy is megírhatta volna, hogy az interjúkat nem formálja írásbeli szerzői művé. Állította, hogy a kinevezési okiratban vállalt munkaköri feladatának eleget tett, a kollégium történetét megírta, az egy példányban készült írásművet a munkáltatói jogkört gyakorló **(személy neve)** íróasztalára tette, így módon azt átadta. Véleménye szerint ezt igazolja az a tény, hogy az alperes az első jogviszony után közvetlenül második határozott idejű újabb konkrét célfeladat elvégzésére irányuló jogviszonyt létesített vele.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a szerzői jogi törvény és az egyetemi szabályzat egymásnak megfelelő rendelkezéseit akként, mintha főszabály szerint a munkajogviszonyban alkotott minden szerzői mű szerzői joga automatikusan a munkáltatót illetné meg. Az Szjt. 30. § (1) bekezdése, valamint az alperes szabályzatának II. 1. § a) pontja és 2. § a) pontja, valamint III. 3. §-ának együttes értelmezése szerint a munkáltatót csak akkor illetik meg a szerzői mű jogai, ha azok munkaköri köteletség részét képezték.

Kiemelte, az Szjt. 30. § (6) bekezdése értelmében a szerző munkaviszonyból folyó kötelessége

teljesítéseként megalkotott szerzői művek jogi hovatartozásának megítélésében csak az írásbeli nyilatkozatok vehetők figyelembe. Utalt arra, hogy az Szjt. 30. § (3) bekezdésének rendelkezései a Munka törvénykönyvéhez és a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvényhez képest a lex speciális viszonyában vannak, ezért ez utóbbiak alkalmazására nem kerülhet sor. Erre tekintettel az írásbeli kinevezési okiratot kell a jelen jogvitában irányadónak tekinteni, a munkaadó utólagos szerződést értelmező nyilatkozatai irrelevánsak, a kinevezés előzményeinek pedig nincs jelentősége. Hangsúlyozta, munkaköri leírás és ellenkező munkáltatói utasítás hiányában joggal lehetett abban a hiszemben, hogy az alperes tőle a kollégium történetének, mint személytelen és kronológikus leírásnak az elkészítését várta, nem pedig interjút, fotókat, újságcikkeket, stb.

Álláspontja szerint téves az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy a névviseléshez fűződő joga nem sérült a doktori cím elhagyásával, egyetemi közegben ugyanis a doktori cím jogos használata egyfajta teljesítményt, minőséget, elismerést mutat, amelytől az alperes őt megfosztotta.

Véleménye szerint a kár összegét az elsőfokú eljárásban igazolta, az erre vonatkozó állítást az alperes sem vitatta.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, a felperes fellebbezési érveivel szembeni álláspontját részletesen kifejtve.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az elsőfokú bíróság a tényállást a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg, abból a jogszabályoknak megfelelő következtetést vont le, ezért az ítélet tábla döntésével és annak kifejtett indokaival is egyetért, ezért az elsőfokú ítéletet a Pp. 254. § (3) bekezdése és a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján annak helyes indokai szerint helybenhagyta.

A fellebbezés kapcsán az alábbiakat emeli ki:

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 30. § (1) és (7) bekezdése egyértelmű rendelkezést tartalmaz a tekintetben, hogy a közalkalmazotti jogviszonyból folyó kötelezettség teljesítéseként felperes által alkotott mű szerzői joga az alperest, mint munkáltatót illeti meg.

Tény, hogy a felperes a per tárgyát képező interjút a közalkalmazotti jogviszonyának fennállása alatt készítette. Annak megítélésénél, hogy a közalkalmazotti jogviszony keretében alkotott mű a „kötelességből történő alkotás” fogalmi körébe tartozik-e, a munkaszerződésben, a munkaköri leírásban, a kollektív szerződésben meghatározott munkaköri feladatokból kell kiindulni. A kötelesség objektív, nem attól függő, hogy mi a munkavállaló - szerző - szándéka az alkotáskor. A „kötelességből történő alkotás” minősítésénél nem számít, hogy az munkahelyen, a munkaidőben történik-e, hiszen az alkotói tevékenységnek jellemzője, hogy nem mindig szorítható munkajogi ritmusba.

A jelen esetben a kinevezési okirattól kitűnően a felperes közalkalmazotti jogviszonyból folyó kötelessége a kollégium történetének a megírása volt. Írásbeli dokumentum, és - a tanúvallomásokból megállapíthatóan - szóbeli utasítás sem határozta meg a feladat teljesítésének mikéntjét. A munkáltató lényegében alkotói szabadságot biztosított a felperes számára, hogy milyen módon tesz eleget a kinevezési okiratban foglaltaknak.

Annyiban egyetért az ítélet tábla a fellebbezésben írtakkal, hogy a mű megalkotása nem kizárólag interjút készítésével, hanem más módon is lehetséges volt, az interjúkészítés csupán az egyik lehetséges módszereként jöhetett szóba a feladat elvégzéséhez. Helyesen állapította meg azonban az elsőfokú bíróság, hogy a felperes a közalkalmazotti jogviszonyból fakadó kötelességének az interjút elkészítésével tett eleget. Az elsőfokú ítéletben írtakon túl ezt az álláspontot támasztja alá az, hogy az alperes biztosított diktafont a felperes részére az interjút készítéséhez, továbbá az alperes által

9/A/4. és 9/A/5. alatt csatolt felperes által írt e-mailek is. Az előbbi (9/A/4) a kollégium igazgatójának írt e-mail, amelyben a kollégium történetének feldolgozásával kapcsolatos feladatai között említi az interjú készítését, míg az utóbbi a volt kollégiumi tagoknak szólóban szintén a kollégium történetének feldolgozásához kéri az interjú készítésében való közreműködésüket, helyszínül pedig a kollégium épületét ajánlja fel. Az ítéletábra perdöntő jelentőséget tulajdonít a **(személy neve)** tanú által 15/T/1.szám alatt csatolt Tartalomjegyzék megnevezésű iratnak, mint okirati bizonyítéknak. Azt nem vitásan a felperes adta át a tanúnak, a kollégium igazgatójának, amelyben szereplő alcím („Akikre büszkék vagyunk: riportok volt tagjainkkal”) szintén a kollégiumi tagokkal készített interjúkra utal. A felperes tagadta ugyan, hogy e tartalomjegyzék a közalkalmazotti jogviszony keretében elvégzendő feladat teljesítése körében került átadásra, állítása szerint ez egy általa elvégzett további munkának a tartalomjegyzéke volt, ennek a további munkának a mibenlétére vonatkozóan azonban még csak előadást sem tett, és nem adott magyarázatot arra sem, hogy mi indokolta a tartalomjegyzék átadását a munkáltatói jogkör gyakorlója részére, ha annak nem volt köze a munkaköri feladata ellátásához. Lényeges emellett, hogy **(személy neve)** tanúvallomásából kitűnően a tartalomjegyzék átadására azt követően került sor, hogy a tanú többször sürgette a felperest a kollégium történetéről szóló mű átadására. Mindezt az ítéletábra úgy értékelte, a tartalomjegyzék átadásával a felperes azt kívánta jelezni munkáltatójának, elképzelése szerint miként fogja felépíteni a megírni vállalt művet, s miután a tartalomjegyzéket, mint a mű egyfajta vázlatát az alperes nem kifogásolta, azt elfogadta, a felek lényegében így módon konkretizálták a felperes közalkalmazotti jogviszony keretében elvégzendő feladatát. Ez egyben azt is jelenti, hogy ennek a munkaköri feladatnak egyik részeleme volt az interjú elkészítése. Mindezen túl rámutat az ítéletábra, tény, hogy a felperes az általa készített interjúkat az alperesi rendszergazda közreműködésével megjelentette a kollégium honlapján, annak lektorálásában és szerkesztésében az alperessel munkaviszonyban álló illetve a kollégiumhoz kapcsolódó személyek vettek részt, ennek pedig nincs ésszerű magyarázata, ha nem az alperessel fennálló közalkalmazotti jogviszony teljesítésének tekintette a felperes az interjú elkészítését.

A felperes ugyan hivatkozott arra, hogy készített az interjúktól elkülönülő, a kollégium történetét feldolgozó szerzői művet, amelyet az alperesnek átadott, ezt azonban semmivel nem bizonyította. Kiemelendő, hogy a 2014. november 26. napján tartott tárgyaláson azt adta elő, a „Kollégium története” című művet írásos formában adta át az alperesnek, azt **(személy neve)** íróasztalára helyezte. Nyilatkozata szerint az egy példányban készült a saját számítógépén, abból neki példánya nem maradt (23.P.21.784/2014/7. számú jegyzőkönyv 5.

oldal). A 2015. január 28. napján tartott tárgyaláson ezzel ellentétes előadást tett, azt mondta, hogy a történeti anyagot a kollégium számítógépén készítette el (23.P.21.784/2014/15. számú jegyzőkönyv 7. oldal). Életszerűtlen, és ezáltal elfogadhatatlan, hogy a felperes az egyéves időtartamú jogviszonya keretében egyedüli feladatként elkészítendő szerzői alkotást az általa előadott módon adta át munkáltatójának anélkül, hogy azt „elmentette” volna az írás során használt számítógépén, vagy hogy abból legalább egy példányt kinyomtatott volna a maga számára.

A fentiek alapján az elsőfokú bíróság álláspontjával egyezően az ítéletábra is bizonyítottan találta, hogy a felperes a perbeli interjúkat a közalkalmazotti jogviszonyából folyó kötelessége teljesítéseként készítette, s miután azok az alperesnek átadásra kerültek, a vagyoni szerzői jogokat az Szjt. 30. § (1) bekezdése alapján az alperes megszerezte.

Helytállóan értelmezte az elsőfokú bíróság az Szjt. 30. § (6) bekezdésének rendelkezését is, amely szerint a szerző munkaviszonyból folyó kötelessége teljesítéseként megalkotott művel kapcsolatos jognyilatkozatokat írásba kell foglalni. E jogszabályhely helyes értelmezése szerint a munkavállaló

a munkáltatóval kötött írásbeli szerződéssel kizárhatja az Szjt. 30. § (1) bekezdése szerinti jogátzállást, vagy azt terjedelemben illetve időben korlátozhatja. Eltérő írásbeli megállapodás hiányában viszont a munkaköri köteleességként alkotott mű tekintetében a munkáltató javára szóló általános jogátzállási vélelem érvényesül. A jelen esetben ilyen írásbeli megállapodás a felek között nem jött létre, erre a felperes sem hivatkozott.

A fellebbezési érveléssel ellentétben helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a jelen jogvita elbírálása során megfelelően alkalmazandó a közalkalmazottak jogátzállásáról szóló 1992. évi XXXII. tv. (a továbbiakban: Kjt.) és annak a 2. § (3) bekezdése alapján a jogviszony létesítésének időpontjában hatályos Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. tv. 3. § (1) bekezdése, amely - egyebek között - a munkavállaló együttműködési kötelezettségét is előírja. Ennek megfelelően ha a felperes számára nem volt egyértelmű, hogy a jogviszonyból folyó kötelessége mire terjed ki, kezdeményeznie kellett volna annak tisztázását.

Mindezekre figyelemmel az alperest az Szjt. 16. § (1) bekezdése alapján a felhasználás joga megillette, ezért a mű felhasználásával jogsértést nem követett el.

Az ítéletábla egyetért az elsőfokú bíróságnak a névviseelési jog sérelmére alapított kereset alaptalansága körében kifejtett álláspontjával is. Az Szjt. 30. § (1) bekezdéséből kitűnően csupán a vagyoni szerzői jogok szállnak át a munkáltatóra, míg a személyhez fűződő jogok nem. Így az Szjt. 12. (1) bekezdése alapján a szerzőt megilleti a jog, hogy művén és a művére vonatkozó közleményen - a közlemény terjedelmétől és jellegétől függően - szerzőként feltüntessék. Ez a perbeli esetben megtörtént. A doktori cím feltüntetésének elmaradása jogsértés megállapítására nem ad alapot, a szerzői művek esetén ugyanis szokásosan alkalmazott mód, hogy csak a család és az utónév kerül feltüntetésre.

Az eredménytelenül fellebbező felperest az ítéletábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes jogi képviselőjével felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perkötségének a

megfizetésére. A feljegyzett másodfokú illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 14. §-a és 13. § (1) bekezdése alapján az állam viseli.

S z e g e d , 2015. szeptember 30.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
áblabíró

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.21.556/2016/6. szám

A Szegedi Ítéltábla dr. Török Bélaügyvéd által képviselt felperesnek - a dr. Gárdián Attilaügyvéd által képviselt alperes ellen személyiségvédelmi igény érvényesítése iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2016. október 13. napján kelt 1.P.21.831/2016/5. számú ítélete ellen a felperes 6. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 7500 (hétezer-ötszáz) Ft másodfokú eljárási költséget.

A feljegyzett 24 000 (huszonnégyezer) Ft fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az alperes által működtetett **(Kollégium neve)** ún. szakkollégiumként 1931-ben jött létre. A felperes a kollégium lakójaként aktívan közreműködött az intézmény életében. A peres felek között 2009. szeptember 1-jén közalkalmazotti jogviszony jött létre. Ennek keretében a kollégium történetének a feldolgozása céljából a felperes interjúkat készített a korábbi kollégistákkal, az írásban rögzített interjúk szövegét - szerkesztést követően - az alperes CD lemezre íratta.

A lemezeken feltüntetésre került: „Készítette: felperes neve...”. A kollégium alapításának 80. évfordulójára szervezett, 2011. augusztusában tartott találkozón részt vett vendégek az interjúkat tartalmazó CD lemezeket ajándékba kapták.

A felperes 2004-ben orvos doktori, 2014. évben jogi doktori cím viselésére vált jogosulttá.

A felperes a Szegedi Törvényszék előtt 23.P.21.784/2014. számon előterjesztett keresetében előadta, a CD lemezen lévő interjúkat az alperessel fennálló közalkalmazotti jogviszonyának keretein kívül készítette, az interjúk önálló szerzői műnek minősülnek. Álláspontja szerint az alperes megsértette a személyhez fűződő és a vagyoni szerzői jogait azzal, hogy az interjúkat a tudta és hozzájárulása nélkül átdolgozta, sokszorosította és átadta a találkozó résztvevőinek, valamint azzal, hogy a CD lemezeken doktori cím nélkül tüntette fel a nevét. A jogsértés objektív jogkövetkezményeinek - köztük a jogsértés megállapításának - alkalmazása mellett 2 000 000 Ft vagyoni és 200 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Ez utóbbi igényét a névviseléshez fűződő joga megsértésére alapította.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta a jogsértés megvalósítását és a kért jogkövetkezmények alkalmazhatóságát egyaránt.

Az elsőfokú bíróság 16. sorszámú ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 110 000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a kereseti eljárási illetéket az állam viseli. Részletesen kifejtett indokai szerint az alperes részéről szerzői jogsértés nem történt. Nem találta megállapíthatónak azt sem, hogy a doktori cím feltüntetésének elhagyása miatt sérült volna a felperes névviseléshez fűződő joga. A jogalap hiányára vonatkozó álláspontjára figyelemmel nem vizsgálta a felperes jogkövetkezmények iránti kereseti kérelmeit.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéltábla a Pf.II.20.277/2015/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 55 000 Ft másodfokú perköltséget. Megállapította, hogy a feljegyzett fellebbezési illetéket a felperes költségmentessége folytán az állam viseli. Határozatának indokolása szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy az alperes részéről szerzői jogsértés nem valósult meg. Egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával is, miszerint nem sérült a felperes névviseléshez való joga. Kifejtette, a doktori cím feltüntetésének elmaradása jogsértés megállapítására nem ad alapot, mivel szokásosan alkalmazott mód, hogy a szerzői művön csak a szerző családi és utóneve kerül feltüntetésre.

A jogerős ítélet ellen a felperes által kezdeményezett felülvizsgálati eljárásban a Kúria a Pfv.IV.20.214/2016/7. számú részítéletével a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és megállapította, az alperes azzal, hogy a felperes által készített interjúkat tartalmazó CD lemezekben a felperes nevét doktori címe elhagyásával, pontatlanul tüntette fel, megsértette a felperes névviseléshez való jogát. A nem vagyoni kárigény tekintetében az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A felperest marasztalta az alperes felülvizsgálati eljárás során felmerült költségében, továbbá akként rendelkezett, hogy a felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli. A jogerős ítélettől eltérően alaposnak találta a felperes névviselési jog megsértésére alapított kereseti kérelmét. Rámutatott, a felperes nem vitatottan a lemezek ajándékba történő átadásakor jogosult volt a doktori cím használatára, amelynek feltüntetésére joggal tarthatott igényt. Ennek elmaradása a Kúria álláspontja szerint sérti a tágabb értelemben vett névviseléshez való jogot. A jogsértés megállapításán túl az egyéb objektív jogkövetkezmények alkalmazását indokolatlannak találta. Az érvényesíteni kívánt nem vagyoni kártérítés kapcsán rámutatott, nem tekinthető nyilvánvalónak, hogy a megállapított jogsértés egyben automatikusan nem vagyoni kártérítés megítélését indokolná, ezért a felperesnek a megismétlendő eljárásban igazolnia kell, hogy a megállapított jogsértéssel közvetlen okozati összefüggésben milyen hátrányok érték.

A megismételt eljárásban a felperes keresetét felemelte, 300 000 Ft nem vagyoni kártérítés és annak 2011. szeptember 1. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Érvérese szerint a perben alkalmazandó Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv-en (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) alapuló bírói joggyakorlat alapján a nem vagyoni jogsérelem egyben nem vagyoni kárt jelent, amely nem vagyoni kártérítés megítélését teszi indokolttá. Utalt arra, hogy a 2013. évi V. tv. ezt a bírói gyakorlatot kodifikálta a hátrány bizonyítását nem kívánó sérelemdíj jogintézményében. Utalt arra, köztudomású tényként fogadható el az, hogy a jogsértéssel összefüggésben öt nem vagyoni hátrány érte. Előadta, a doktori cím értékminőséget jelent, így azzal, hogy a nevének feltüntetésekor az alperes azt elhagyta, megfosztotta őt attól, hogy a CD-t átvevők szemében ezen értékminőséget hordozó személyként jelenjen meg. Kiemelte, a kártérítés összegének megjelölésénél figyelemmel volt arra is, hogy a sérelem nem csupán a találkozón részt vettek körében érte, hanem a CD lemezek kölcsönadása folytán ennél tágabb körben is számolnia kell ezzel a hátránnyal, amelynek pontos mértéke nem becsülhető meg.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, vitatva, hogy a felperest a jogsértéssel összefüggésben hátrány érte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10 000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli.

Ítéletének indokolásában rámutatott, a Kúria határozatának iránymutatása szerint a felperesnek kellett bizonyítania a névviseléshez való jog sérelmével okozati összefüggésben keletkezett nem vagyoni hátrányt. Erre nézve azonban felhívás ellenére tényelőadást nem tett, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő. Nem fogadta el azt a felperesi álláspontot, miszerint köztudomású ténynek tekintendő, hogy a doktori cím feltüntetésének hiánya nem vagyoni kártérítéssel kompenzálható hátrányt eredményez.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet módosított keresete szerinti megváltoztatását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Hangsúlyozta, az elsőfokú bíróság megállapításával szemben a bíróság felhívására a 2016. augusztus 16. napján kelt beadványában tényelőadást tett az őt ért nem vagyoni hátrány körében. Változatlan álláspontja szerint köztudomású tényként fogadható el, hogy a névviseléshez való jogának többszáz ember előtti megsértése olyan nem vagyoni természetű hátrányt jelent, amely kártérítéssel kompenzálható. Kiemelte, a megvalósult jogsértés nem minősülhet bagatell igénynek, az abban az esetben lenne ekként értékelhető, ha az csak néhány ember előtt valósult volna meg. Kiemelte, a hasonló jogsértések csak kártérítés megítélésével kerülhetők el, a kártérítés képes a visszatartó funkciót betölteni. A perköltség megállapítását a Pp. 81. § (2) bekezdése figyelembevételével kérte.

A másodfokú eljárásban előterjesztett előkészítő iratában arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a közbenső ítélet jogintézményének lényege értelmében sem utasíthatta volna el kártérítési igényét. Kártérítési perben közbenső ítélet ugyanis csak akkor hozható, ha fennáll a jogsértés és az ezzel okozati összefüggésben a felperes ért hátrány. A Kúria a perben közbenső ítéletet hozott, ezért ennek meghozatala után csak a kártérítés összege lehet vitás.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Változatlan álláspontja szerint önmagában a felperes nevének doktori cím nélküli szerepeltetéséből nem következik, hogy őt a kollégium öregdiákjai szükségképpen hallgatónak tekintik, a doktori címből magából nem lehet alappal következtetni viselőjének tudományos munkásságára, kutatóorvosi foglalkozására, vagy más, a doktori címmel rendelkező személyre vonatkozatható különleges értékre. Utalt arra, a felperes az őt ténylegesen ért károkra vonatkozó konkrét tényelőadást nem tett, bizonyítást sem ajánlott fel. Hangsúlyozta, a Pp. 81. § (2) bekezdése alkalmazása nem merülhet fel.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az ítéletábra előrebocsátja, a felperesnek a neve doktori cím nélküli feltüntetésével kapcsolatos igénye személyiségvédelmi igény. A személyhez fűződő jog megsértésének egymástól elkülönülő jogkövetkezményeit az 1959-es Ptk. 84. § (1) bekezdés a) - e) pontjai rögzítik. A személyhez fűződő jog megsértésére alapított kártérítési kereset tárgyában helye lehet közbenső ítélet meghozatalának a jogsértés ténye és az azzal okozati összefüggésben bekövetkezett károsodás bizonyítottága esetén. A felperesi előadással szemben azonban a Kúria a névviseléshez fűződő jog megsértésének objektív jogkövetkezményéről döntött a Pp. 213. § (2) bekezdése alapján hozott

részítéletével, az alkalmazni kért szubjektív jogkövetkezmény, a nem vagyoni kártérítés alkalmazhatósága tekintetében azonban nem foglalt állást a jogalap kérdésében sem, ellenkezőleg, az elsőfokú bíróságot a megismételt eljárásban éppen arra utasította, vizsgálja, hogy a felperest a megállapított jogsértéssel közvetlen okozati összefüggésben ténylegesen milyen hátrány érte. Téves ezért az a felperesi érvelés, miszerint a megismételt eljárásban kizárólag a kártérítés összege lehetett vitás.

A nem vagyoni kár a személyiségi jog megsértése következtében az emberi személyiség lelki vagy testi életminőségének hátrányos megváltozása. A nem vagyoni kártérítés rendeltetése, hogy segítse a károsultat életviszonyainak, életvitelének a körülményekhez igazodó kialakításában, és egyidejűleg biztosítsa a nem vagyoni hátrányból eredő nehézségek leküzdését illetőleg más lehetőségek megteremtésével enyhítse azokat a hátrányokat, amelyek a károkozás folytán érték. A felperes fellebbezési érvelésével szemben a perben alkalmazandó 1959-es Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja értelmében a nem vagyoni kártérítési igény megalapozottságáról a bíróságnak a polgári jogi felelősség szabályai szerint kell döntenie. A polgári jogi kártérítési felelősség konjunktív feltételei: a jogellenesség, a felróhatóság, a kár, valamint az okozati összefüggés a kár és a jogellenes tevékenység illetve mulasztás között (1959-es Ptk. 339. § (1) bekezdés).

A sérelmet szenvedett személy tehát akkor jogosult nem vagyoni kártérítésre, ha a jogsértéssel összefüggő és az objektív szankciókkal el nem hárítható hátrány bekövetkezte megállapítható. A jogszabály megszövegezése és az annak mentén kialakult bírói gyakorlat szerint - a felperes fellebbezési előadásával ellentétben a jogsértés ténye önmagában nem alapozza meg a nem vagyoni kártérítés iránti igényt, a hátrány bekövetkezte tekintetében a bizonyítás a sérelmet szenvedett felet terheli (BH2000. 207, BH2001. 110). Annyiban helytálló a felperes érvelése, hogy a bírói gyakorlat bizonyos esetekben a jogsértést annak jellegére és megvalósulásának módjára tekintettel köztudomásúnak, következésképpen a Pp. 163. § (3) bekezdése alapján valónak, külön bizonyítást nem igénylően alkalmasnak tartja arra, hogy az objektív szankciókkal el nem hárítható hátrány bekövetkeztét megalapozza (BDT2007. 1566). Az elsőfokú bíróság azonban okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes által elkövetett jogsértés nem minősül olyannak, amely külön bizonyítás nélkül megállapíthatóvá tenné a felperes nem vagyoni kártérítési igényét megalapozó immateriális hátrány bekövetkezését. Köztudomásúnak akkor tekinthető a hátrány, ha a jogsértés a magánszférába történő kirívó beavatkozással történik. A doktori cím feltüntetésének a hiánya ilyenként nem értékelendő. Ismételten utal az ítélőtábla arra, a szerzői művek esetén szokásosan alkalmazott mód, hogy csak a családi és utónév kerül feltüntetésre. Önmagában tehát a doktori cím elhagyása - külön bizonyítást nem igénylően - nem ad alapot annak megállapítására, hogy az a felperes életkörülményeiben, lelki állapotában olyan negatív változást, hátrányt eredményezett, amely nem vagyoni kártérítéssel kompenzálható. Mindez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a felperes ne bizonyíthatná, miszerint a jogsértéssel okozati összefüggésben őt nem vagyoni hátrány érte. Helyesen állapította meg azonban az elsőfokú bíróság, hogy a felperes e hátrány mibenlétére konkrét előadást nem tett, és bizonyítást sem ajánlott fel, ezért jogsértés nélkül utasította el a keresetet.

A felperes - fellebbezésének indokolásából kitűnően - a Pp. 81. § (2) bekezdésére történő hivatkozás folytán támadta az elsőfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését is. Helytállóan hivatkozott azonban az alperes arra, hogy e jogszabályi rendelkezés alkalmazására az elsőfokú bíróság kereset tárgyában hozott döntése megváltoztatásának hiányában nincs mód. A Pp. 81. § (2) bekezdése értelmében ha a per kártérítésre irányul, vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összegszerű megállapítása bírói mérlegeléstől függ, az ellenfelet akkor is kötelezni lehet a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére, ha a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítélt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan

túlzottnak. A felperes kártérítés iránti igénye teljes egészében megalapozatlannak bizonyult, ezért a hivatkozott jogszabályi rendelkezés alkalmazására az alperes ellenkérelmében foglaltaknak megfelelően nem kerülhetett sor.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése és 254. § (3) bekezdése alapján annak helyes indokai szerint helybenhagyta.

A fellebbezés eredménytelensége folytán a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte az alperes jogi képviselőjével felmerült - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló - másodfokú perköltségének a megfizetésére 300 000 Ft másodfokú perérték alapulvételével. A felperes személyes költségmentesség kedvezményében részesült, ezért a feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján a 13. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az állam viseli.

S z e g e d, 2017. március 29.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró